

Veileder til praksissteder i førstelinjen (PSYC4401)

Denne veilederen beskriver førstelinjepraksis, krav til gjennomføring av praksis samt annen relevant informasjon rettet mot praksisstedene.

- **Praksiskonsulent:** Simen Gudbrandson (simen.gudbrandson@psykologi.uio.no)
- **Faglig konsulent:** Unni Tanum Johns (u.t.johns@psykologi.uio.no)
- **Emneansvarlig:** Odd Arne Tjersland (o.a.tjersland@psykologi.uio.no) og Nora Sveaass (nora.sveaass@psykologi.uio.no)
- **Interne gruppeveiledere ved PSI:** Bernadette Christensen, Karin Holt, Kristin Haabrekke, Erik Carlquist, Ingrid Tvedten, Rebecca Ervik-Jeannin og Rune Flaaten Bjørk
- **Praksiskontakt:** Fagperson ved praksisstedet som er ansvarlig for praktisk tilrettelegging og oppfølging.

Praksis i førstelinjetjenesten foregår i studentenes 8. semester på profesjonsprogrammet.

Praksis skjer ved eksterne institusjoner som tilbyr tjenester på et lavterskelnivå innen førstelinjen. Praksis omfatter 44 skoletimer (tilsvarende 33 klokketimer) over 11 uker med ca. 4 skoletimer per uke. Hyppighet, lengde og tidspunkt på dagen må tilpasses arbeidsplassen og arbeidsoppgavene.

Emnet, [PSYC4401 - Psykologisk arbeid i førstelinjetjenesten](#) har som formål å gi studentene en innføring i feltet, innen teori og metodikk gjennom et innledningsseminar over 5 dager (innføring i temaene kommunepsykologi, konsultasjon, tverrfaglig samarbeid, rusproblematikk, familievern og eldreomsorg) og påfølgende praktisk erfaring i praksisperioden i forbindelse med klientarbeid, konsultasjon og tverrfaglig samarbeid. Studentene skal i løpet av praksisperioden være i direkte kontakt med aktuelle klienter.

Praksis drøftes og veiledes i felles gruppesamlinger med psykolog knyttet til Psykologisk institutt (9 timer). Det stilles ikke krav til at praksiskontakt ved praksisstedet er psykolog. Praksiskontakt har ansvar for praktisk tilrettelegging og oppfølging. Dette innebærer å sørge for at studentene får relevante arbeidsoppgaver og kvitterer for fullført praksis.

Organiseringen av førstelinjepraksis legger vekt på at studentene får erfaring med ulike yrkesgrupper innenfor psykisk helsearbeid, og med tverrfaglig samarbeid. Dette anses som viktig grunnlag både som forberedelse til hovedpraksis i 10. semester og senere yrkesutøvelse.

Studentene er underlagt full taushetsplikt i tilknytning til alt som vedrører klientarbeidet. Erklæring om taushetsplikt undertegnes ved PSI. Ved sin underskrift er studenten forpliktet av psykologens fagets regler. Praksisstedet avgjør selv om studentene skal undertegne egen taushetserklæring ved institusjonen.

På de neste sidene følger en kort redegjørelse om rutiner for gjennomføring av praksis, avtaletekst til orientering og evalueringsskjema/praksisrapport som fylles ut av student og praksiskontakt ved avslutning av praksisperioden. På siste side følger også profesjonsstudiets studieløpsmatrise, som for øvrig også ligger ute på nett: <http://www.uio.no/studier/program/psykologi-profesjon/>

Gjennomføring av praksis

I forkant av et praksissemester:

Mot slutten av hvert semester sendes en forespørsel fra praksiskonsulenten om hvorvidt det er aktuelt for praksisstedet å ta imot student det kommende semesteret. Det er viktig at studenten tas godt imot, og at dere som tar imot ham eller henne har ressurser til å gjøre dette når dere forplikter dere til det. Vi vet at det kan skje endringer ute i praksisfeltet, og ønsker derfor alltid å ha denne kontakten med dere i forkant for å forhindre endringer i siste liten.

Før praksisstart ved et nytt praksissted, ønsker instituttet å ha kontakt med praksiskontakt rundt det konkrete opplegget. Både praksiskonsulent og faglig konsulent er disponible for å drøfte aktuelt opplegg. Praksiskoordinator vurderer faglig relevans, mens praksiskonsulenten kan ivareta mer administrative hensyn (unngå kollisjon med øvrig undervisning, ivareta praksisomfang, etc). Dette er viktig for å kvalitetssikre sammenheng mellom opplegget og retningslinjer.

For studenten er det viktig å få direkte kontakt med relevante klienter. Det er viktig å lage en tydelig og fleksibel plan for praksisperioden i starten som kan være et viktig redskap for å ivareta best mulig praksis samt gi studenten en forståelse av egen rolle og formålet med den aktuelle praksis.

Fravær:

Praksis omfatter 44 skoletimer (tilsvarer 33 klokketimer) over 11 uker med ca. 4 skoletimer per uke. For at praksis skal godkjennes må fravær ikke overskride 15 %.

Dersom man overskrider 15% fravær i forpraksis må dette evt. kompenseres på praksisplassen, dersom praksisplassen har mulighet til å tilby dette. Har praksisplassen ikke mulighet til å tilby studenten å kompensere på et annet tidspunkt, vil praksis ikke bli godkjent.

Aktuelle arbeidsoppgaver for studenten:

- Gjennomføre klientsamtaler (støttesamtaler, kartleggingsamtaler, veiledningssamtaler)
- Følge ulike yrkesgrupper ved praksisstedet i sitt daglige virke, og på denne måten å få erfaring med ulike roller og kompetanse i det tverrfaglige samarbeidet
- Delta i tverrfaglige drøftinger og samarbeid
- Holde faglige fremlegg for personale eller klientmålgruppe innen relevante psykologiske temaer
- Delta i samtalegrupper
- Delta i vurderinger og drøftinger rundt behandlingsopplegg/utredninger

- Delta i eller bidra til observasjoner og innsamling av informasjon på oppdrag av ansatte ved praksisstedet

Tre ganger i løpet av praksisperioden deltar studentene på veiledning i grupper internt på instituttet. Det er derfor ønskelig at praksisen spres jevnt utover de 11 ukene. Studentene kan også kontakt intern praksisveileder utenom oppsatt veiledning.

Mot slutten av praksisperioden:

Mot slutten av praksistiden skal studentene skrive en praksisrapport (se side 7) som praksiskontakten godkjenner, samtidig som de godkjenner at praksis er gjennomført.

Praksisrapporten/evalueringskjemaet skal sendes til praksiskonsulenten, enten via e-post, eller post. Studenten kan også levere skjemaet selv dersom praksiskontakten har signert fysisk, men skjema direkte fra studenten i elektronisk dokument-format kan ikke godkjennes av hensyn til universitetets fuskreglement.

Etter gjennomført praksisperiode:

Honorar for forpraksis førstelinje kan utbetales ved at praksisstedene sender inn faktura pålydende 800 kr. per student til Psykologisk institutt. Dette er en symbolsk sum som er ment å komme praksisstedet som helhet til gode. Fakturaen rettes til følgende fakturaadresse og merket med referansen «PSYC4401 – praksishonorar».

Fakturaadresse:

Universitetet i Oslo
Regnskapsseksjonen
Fakturamottak
Postboks 1074, Blindern
0316 Oslo
Stedkode: 170500

Om forpraksis i førstelinjetjenesten

Forpraksis i førstelinjetjenesten har som formål å gi studentene en innføring i teori og metodikk, samt praktisk erfaring med klientarbeid, konsultasjon, og tverrfaglig samarbeid innenfor ulike områder innen dette feltet. Studentene skal i løpet av praksisperioden være i direkte kontakt med aktuelle klientgrupper. Praksis drøftes og veiledes i felles gruppesamlinger ved Psykologisk institutt.

Studentene får gruppeveiledning på instituttet, men praksis forankres lokalt gjennom en praksisfasilitator som tilrettelegger og ivaretar at studentene får passende arbeidsoppgaver og kvitterer for fullført praksis. Studentene har obligatorisk frammøte og skal – i samarbeid med praksisfasilitator – søke å ivareta aktuelle oppgaver innenfor rammen av praksisformatet. Dersom det oppstår tvil om godkjenning av praksis, skal dette meddeles til den aktuelle student, samt til praksiskoordinator ved PSI tidligst mulig i praksisperioden.

Studentene har anledning til å legge fram anonymisert materiale om klienter i undervisningsøyemed på kurs og veiledning ved PSI som går parallelt med praksis. I denne forbindelse er studenten forpliktet til å respektere strenge krav om anonymisering. På disse kursene/veiledningsgrupper vil det forøvrig kun være andre studenter som deltar i tilsvarende praksis og dermed bundet av full taushetsplikt.

Det skal være en avsluttende evaluering av praksisen med skriftlig tilbakemelding til instituttet. Studentene skriver en kort rapport fra praksis der arbeidsoppgaver og erfaringer beskrives (benytter elektronisk praksisevalueringskjema på instituttets nettsider). Rapporten legges til grunn for en avsluttende samtale mellom student og praksisfasilitator ved arbeidsplassen. Etter samtalen fullfører praksisfasilitator rapporten; skriver om praksis er bestått/ikke bestått og eventuelle kommentarer. Praksisfasilitator sender så endelig rapport tilbake til praksiskonsulenten på PSI sin mailadresse.

Kontaktpersonen på praksisstedet og emnelærer ved PSI får kopi av endelig rapport. Rapporten benyttes også som utgangspunkt for siste gruppeveiledning ved Psykologisk institutt etter avsluttet praksis. På grunnlag av overstående fastsetter emnelærer studentens karakter: Bestått/ikke bestått.

Avtalen som underskrives gjelder inntil videre. Den kan sies opp av en av avtalepartene med ett semesters varsel. Endringer i avtalen (f.eks. om antall studenter) må varsles av praksisstedet minst to måneder før undervisningen tar til og godtas av begge parter. Når kontaktpersonen ikke kan fortsette neste semester ivaretas kontinuiteten ved at vedkommende finner en som kan overta.

Den ene avtalepart er Psykologisk institutt i Oslo ved instituttleder. Den annen avtalepart er praksisinstitusjonens leder eller den som har delegert myndighet på vegne av denne og som gjennom å returnere denne kontrakt elektronisk til PSI bekrefter at det er inngått en avtale om praksisplass i henhold til teksten i denne avtalen.

Skikkethetsvurdering

Psykologisk institutt er pålagt å foreta løpende skikkethetsvurderinger av studentene gjennom hele studiet, innbefattet perioden i førstelinjepsykologi. I denne perioden vil praksisfasilitator være den som er best i stand til å vurdere om det foreligger alvorlige forhold vedrørende studentens atferd eller holdninger som bør rapporteres videre. Oppstår det slike bekymringer knyttet til en student i praksis, skal praksiskoordinator ved PSI straks informeres. For øvrig omfattes studentene av Lov om helsepersonell på vanlig måte, herunder inngår det rapporteringsansvar arbeidsstedet har for utilbørlig atferd knyttet til forsvarlighet.

Kunnskapsdepartementet har 30. juni 2006 fastsatt "forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning" (nr. 859) med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 4-10 sjette ledd. Forskriften trådte i kraft fra 1. august 2006.

Skikkethetsvurdering etter lov om universiteter og høyskoler § 4-10 har tidligere omfattet lærerutdanninger, men utvides nå til også å omfatte nærmere angitte helse- og sosialfagutdanninger, deriblant profesjonsstudiene i psykologi og medisin. Den løpende skikkethetsvurderingen skal foregå gjennom hele studietiden. Dette er blant annet begrunnet ut i fra hensynet til pasienter og klienter som studentene er i kontakt med. Den enkelte students skikkethet skal vurderes løpende både i den teoretiske og den praktiske delen av studiet.

Departementet understreker at muligheten til å vurdere en student som ikke skikket etter en særskilt skikkethetsvurdering bare må benyttes i helt spesielle tilfeller, når andre formelle og uformelle virkemidler underveis i studiet som skal sikre at bare studenter som oppfyller kravene får vitnemål, ikke har avhjulpet situasjonen. Det viktigste virkemidlet ligger som før i selve studiet, dvs. studenten kan få ikke-bestått til eksamen eller ikke godkjent praksis.

Forskriften om skikkethetsvurdering i de berørte helse- og sosialfagutdanningene vil gjelde for nye studenter som begynte på de aktuelle utdanningene f.o.m. 1.august 2006 og senere.

Det er fastsatt noen rutiner ved Psykologisk institutt for å sikre at studentene blir vurdert med henblikk på skikkethet gjennom studiet. For eksternpraksis sin del, gjelder følgende: Veiledere knyttet til forpraksis i førstelinje, med barn, voksne og hovedpraksis vurderer ved endt praksis om studenten ansees som skikket til det arbeidet studenten er satt til. Dersom studenten anses som uskikket skal dette begrunnes kort under henvisning til et eller flere av de kriteriene som fremgår av § 4 i forskriften (se ovenfor). På PSYC4401 Psykologisk arbeid i førstelinjen, hvor veiledningen er lagt internt mens praksisfasilitator følger studenten eksternt, blir det viktig at praksisfasilitator samarbeider med internveileder ved PSI dersom det er grunnlag for å betvile en students skikkethet, da det er praksisfasilitator som ser studenten i aksjon ved praksisstedet. Lærer ved intern klinikk på praktikum tar kontakt med klinikkleder der studentens behandling av klient er i strid med lov om forsvarlighet i forhold til Lov om Helsepersonell.

Følgende forhold kan ligge til grunn for en vurdering av manglende skikkethet:

1. Mangler vilje/evne til omsorg, forståelse og respekt for klienter eller pasienter
2. Mangler vilje/evne til samarbeid, til å etablere tillitsforhold og kommunisere med klienter og med arbeidere
3. Viser truende eller krenkende atferd i studiesituasjonen
4. Misbruker rusmidler/ulovlig tilegnelse av medikamenter
5. Har problemer som gjør at hun/han fungerer dårlig i forhold til omgivelser
6. Har liten selvinnsikt i forbindelse med oppgaver i studiet og kommende yrkesrolle
7. Viser uaktsomhet og uansvarlighet som kan medføre risiko for andre
8. Mangler vilje/evne til å endre uakseptabel atferd i samsvar med veiledning

EVALUERING OG RAPPORT AV FORPRAKSIS PSYC4401

Forpraksis i førstelinjetjenesten.

STUDENTENS NAVN:

SEMESTER (V/H og årstall):

PRAKSISSTED:

PRAKSISEVALUERING FRA STUDENT

(Kortfattet, stikkordspreget – 1 til 2 sider)

1. Beskriv arbeidsoppgaver i praksistiden
2. Hva slags typer samtalepartnere/ rådsøkere har du møtt? (beskriv alder, henvisningsgrunnet bakgrunn, problemstillinger, osv.)
3. Hva har du lært? (kortfattet oppsummering på 5-10 linjer)
4. Hvordan vurderer du ditt eget arbeid?
5. Hva er viktig for deg å utvikle videre?
6. Hvordan vurderer du praksisstedets tilrettelegging?

Dato:

Studentens navn:

(Ta med dette skjemaet i utfylt stand til praksisfasilitator ved praksissted før siste praksisdag)

PRAKSISRAPPORT FRA PRAKSISFASILITATOR

- Studenten har utført de arbeidsoppgavene som er lagt til praksis Kryss av:
- Studenten har fulgt de normer som gjelder for fremmøte og arbeidstid Kryss av:
- Studenten har foretatt en skriftlig evaluering av egen praksis (se ovenfor) Kryss av:
- Studenten har møtt opp til avtalt tid og praksisomfanget er ivaretatt Kryss av:
- Studenten har ikke fremstått som ruset eller optrådt upassende Kryss av:
- Jeg har intet å bemerke Kryss av:

På bakgrunn av denne vurdering er praksis:

Gjennomført..../ikke gjennomført....(kryss av)

Eventuelle utdypende kommentarer dersom det er noe å bemerke:

Dato:

Praksisfasilitators navn:

(I forbindelse med siste praksisdag fyller praksisfasilitator ut skjemaet og returnerer det til følgende mailadresse ved PSI: ekspedisjon@psykologi.uio.no)

12. sem: PSYKPROF H06	PSYC6300 Praktikum		PSYC6100 Hovedoppgave		
11. sem: PSYKPROF V07	PSYC6300 Praktikum	PSYC6100 Hovedoppgave		PSYC6301 Etikk, rolle og profesjon	2 fordypningsemner: PSYC6502, PSYC6503, PSYC6504, PSYC6505 PSYC6506, PSYC6508, PSYC6509, PSYC6510, PSYC6511, PSYC6512
10. sem: PSYKPROF H07	PSYC5400 - PRAKSISRAPPORT Hovedpraksis				
9. sem: PSYKPROF V08	PSYC5304 – Tilstandsbilder, utredning og behandling av barn og unge		PSYC5303 Pedagogisk-psykologisk rådgivning	PSYC5401 Forpraksis barn/unge	PSYC5301 Psykologisk arbeid med familier og systemer
8. sem: SVC-PSY H07	PSYC4301 - Psykologisk behandling og behandlingsforskning		PSYC4401 Psykologisk arbeid i førstelinjetjenesten	PSYC4302 Psykologisk behandling av voksne	PSYC4305 Klinisk nevropsykologi
7. sem: SVC-PSY V08	PSYC4300 – Utredning av psykiske forstyrrelser hos voksne		PSYC4500 Personlighetspsykologi		PSYC4400 - Forpraksis voksne Relasjonskompetanse
6. sem: SVC-PSY H08	PSYC3203 –Anvendt sosialpsykologi	PSYC3204 Perspektiver på psykologien	PSYC3401 –Gruppetedelse og gruppedynamikk	PSYC3101 - Kvantitativ metode II	PSYC3102 Prosjekt - sosialpsykologi
5. sem: SVC-PSY V09	PSYC3200 - Utviklingspsykologi		PSYC3201 –Kommunikasjon og læring	PSYC3400 - Test, observasjon av barn	PSYC3100 – Kvalitativ metode
4. sem: SVC-PSY H09	PSYC2202 – Kognitiv nevrovitenskap	PSYC2205 - Psykopatologi	PSYC2103 Prosjekt kognitiv og nevropsykologi	PSYC2102 Eksperimentell psyk. metode II	PSYC2402- Psykologisk testkurs
3. sem: SVC-PSY V10	PSYC2200 – Kognitiv psykologi	PSYC2201- Biologi og neuroanatomi		PSYC2400 - Anvendt kognitiv psykologi	PSYC2101 – Kvantitativ metode
2. sem: SVC-PSY H10	PSYC1204 –Sosial – og personlighetspsykologi	PSYC1202 - Psykologrollen	PSYC1203 - Psykologi og vitenskap	PSYC1100 – Innføring i metode	
1. sem: SVC-PSY V11	EXPHIL03 –Examen philosophicum	PSYC1200 –Generell psykologi, med psykologiens historie og personlighetspsykologi			
Studieløp for V14 alle kull	10 studiepoeng	10 studiepoeng		10 studiepoeng	